

Shoirbhich leotha gu ro mhath, agus fad bhliadhnachan bha móran éisg a' dol á Steòrnabhagh dh' ionnsaigh Tìr-mór agus gu ruige an Olaind. Lean so gus na bhris cogadh a mach eadar an dùthaich sin agus Sasuinn anns a' bhliadhna 1653 nuair a b' fheadar do na h-Olaindich Leódhas fhàgail le òrdugh an riaghaltais.

Bha nis móran de shluagh Leódhais air tlachd a ghabhail anns an iasgach air chor agus gun do lean iad a' mhuir fad linntean an déidh sin. Tha e r'a chreidsinn nach robh iasgairean anns a' Ghaidhealtachd air fad a thug barr orra gus an latha an diugh.

Chaidh àireamh iasgairean Leódhais an lìonmhoireachd ré an ochdamh linne deug ionnus nach robh bàgh no geodha ceithir thimchiòll nan cladaichean anns nach fhaighte eathraichean a' falbh 's a' tighinn ma bha oitir iasgaich far an ruigte i. Bha taobh an iar an Eilein ainmeil airson bhiorach, agus tha e air innseadh gu robh féill mhór air ola nam biorach anns an dùthaich agus gur iomadh fear is té anns an là ud air na chuir i sult agus dreach. Bha na Searaich an tòir air truisg is langannan is adagan. Bha an adag airson biadh an teaghlaich, ach bha na truisg agus na langannan air an sailleadh agus air an tiormachadh ris a' ghréin. Is iomadh luchd soithich a ghiùlaineadh gu ruige Eireann agus Abhainn Chluaidh fad nam bliadhnachan.

Gus an ám so cha robh bàtaichean freagarrach aig na h-iasgairean airson druim a' chuain a thoirt orra. B' e Loch a Ròg an Uige am prìomh àite iasgaich, far an robh sgadan gu leòir air a mharbhadh agus air a shailleadh. Bha e air a reic bliadhnachan cho saor ri tasdan an crann ris na Suainich a cheannaich a' chuid bu mhotha dheth aig an ám.

Anns na sia bliadhna 1791-1796 chaidh gach bliadhna thairis air a chéile suas ri sia mìle baraille sgadain agus ceithir fichead tonna 's a h-aon deug de iasg glas a chur á Steòrnabhagh gu Tìr-mór agus gu dùthchannan na Roinn Eorpa.

Nuair a chrìon obair na feamann anns na h-eileanan mu thoiseach an ath linne (obair a bha ro fheumail fhads a mhair i), thug sluagh Leódhais aghaidh air a' mhuir mar nach tug iad riamh roimhe. Thog iad bàtaichean na bu mhotha na chleachd iad, agus bha iad a nis comasach air an sgadan a ruighinn far am biodh e. Thàinig soirbheachadh nach bu bheag ri linn sin.

Anns a' bhliadhna 1870 shailleadh 159,180 baraille sgadain an Steòrnabhagh, a thuilleadh air 297,464 trosg is langa. O'n ám so gu toiseach an ath linne cha robh fear no té mar a thigeadh gu ìre cosnaidh nach ann air an iasgach a bha e toirt aghaidh, na fir a' glacadh an éisg agus na caileagan 'g a ghiollachd. Anns na bliadhnachan mu dheireadh de'n naoidheamh linne deug bha ceudan bàta ag iasgach an sgadain a mach á Steòrnabhagh, cuid aca a bhuineadh do na Leódhasaich, ach móran aca as na puirt a Sear le Leódhasaich air bòrd. Bha seann duine còir, aig an robh ùidh 'san obair, ag innseadh dhomh o chionn gl'oirid gun do chunnt e aon fheasgar 970 bàta seòlaidh a' fàgail na laimr'ig. Bu bhòidheach an sealladh iad fo làn aodach eadar a' Chearc 's an Tiompan. Chunnaic mi le mo shùilean iad, cho